

ΔΡΑΣΗ

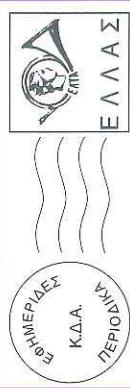
Yia YGIEINH & ASFALEIA THS ERGASIAS – PROSTASIA PERIVALLONTOS
for OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY – PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 78 • 7ος ΧΡΟΝΟΣ • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1998
• MONTHLY EDITION • NR. 78 • 7th YEAR • DECEMBER 1998

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθήνας

ΔΡΑΣΗ 1999

ΚΑΤΤΠΠΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

	1	2
3	4	5
6	7	8
9	10	11
12	13	14
15	16	17
18	19	20
21	22	23
24	25	26
27	28	29
30	31	

ΚΑΤΤΠΠΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

ΚΑΤΤΠΠΣ ΜΑΡΤΙΟΣ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ΚΑΤΤΠΠΣ ΑΠΡΙΛΙΟΣ

	1	2	3
4	5	6	7
8	9	10	11
12	13	14	15
16	17	18	19
20	21	22	23
24	25	26	27
28	29	30	31

ΚΑΤΤΠΠΣ ΜΑΪΟΣ

	1
2	3
4	5
6	7
9	10
11	12
13	14
15	16
16	17
18	19
20	21
22	23
23	24
24	25
26	27
28	29
30	31

ΚΑΤΤΠΠΣ ΙΟΥΝΙΟΣ

	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28	29	30		

ΚΑΤΤΠΠΣ ΙΟΥΛΙΟΣ

	1	2	3
4	5	6	7
8	9	10	11
12	13	14	15
15	16	17	18
18	19	20	21
22	23	24	25
25	26	27	28
29	30	31	

ΚΑΤΤΠΠΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

	1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14	
15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	
29	30						

ΚΑΤΤΠΠΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16	17	18	19
20	21	22	23	24
25	26	27	28	29
30	31			

ΚΑΤΤΠΠΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

	1	2
3	4	5
6	7	8
10	11	12
13	14	15
16	17	18
17	18	19
20	21	22
23	24	25
24	25	26
27	28	29
29	30	31

ΚΑΤΤΠΠΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ΚΑΤΤΠΠΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16	17	18	19
19	20	21	22	23
24	25	26	27	28
27	28	29	30	31

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

- Επαγγελματική και Δημόσια Υγεία
- Τηλεργασία και Υγεία
- Επικείμενες εκδηλώσεις
- Νέες εκδόσεις

IN THIS ISSUE:

- Occupational and Public health
- Teleworking and Health
- Agenda of forthcoming events
- New publications

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

επαγγελματική και δημόσια υγεία μια προοπτική που ανοίγει ή κλείνει οριστικά;

Πολλές προσδοκίες τροφοδότησε η αναφορά του νέου νόμου για τη μεταρρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Νόμος 2519/97) τόσο για συγκρότηση υπηρεσιών Ιατρικής της Εργασίας ενταγμένων στο ευρύτερο πλαίσιο των υπηρεσιών για την Δημόσια Υγεία, όσο και για την ανάπτυξη συγκεκριμένων υποδομών δευτεροβάθμιου και Τριτοβάθμιου επιπέδου οργάνωσης.

Οι προσδοκίες αυτές εδράζονταν και εδράζονται σε πραγματικές ανικανοποίητες ανάγκες των εργαζομένων που είχαν εκφραστεί με συγκεκριμένες προτάσεις της ΓΣΕΕ στο αρμόδιο Υπουργείο Υγείας αρκετές από τις οποίες αποτυπώθηκαν και στον τελικό νόμο.

Οι ανάγκες αυτές σχετίζονται με τα συσσωρευμένα προβλήματα των επιπτώσεων στην υγεία από την έκθεση των εργαζομένων σε φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς και εργονομικούς παράγοντες κινδύνων κατά την εργασία τους και την ανυπαρξία μιας στοιχειώδους υποδομής μέσα στο βασικό κορμό του Δημόσιου Συστήματος Υγείας που θα συνέβαλε ουσιαστικά:

α) στην αξιόπιστη διάγνωση και αντιμετώπιση των επαγγελματικών ασθενειών.

β) στην πρόληψη τους

γ) στον αξιόπιστο έλεγχο της Πολιτείας για την τήρηση στην πράξη των ρυθμίσεων μιας αρκετά πλούσιας νομοθεσίας που αφορά στην προστασία της υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας, έλεγχος που στο συγκεκριμένο σκέλος της υγείας ειδικά παραμένει και τυπικά ανύπαρκτος αφού το Υπ. Εργασίας και οι Επιθεωρήσεις εργασίας ούτε είχαν, ούτε έχουν τις στοιχειώδεις προϋποθέσεις αλλά και την πρόθεση για την κάλυψη αυτού του κενού εδώ και 30 τουλάχιστον χρόνια.

Να μερικοί αριθμοί για το μέγεθος των αντίστοιχων προβλημάτων σε μία χώρα σαν τις ΗΠΑ, όπως καταγράφονται σε σχετικά πρόσφατο δημοσίευμα του έγκυρου ιατρικού περιοδικού *"The New England Journal of Medicine"*.

• Σε 125.000-350.000 εκτιμάται ο αριθμός των νέων περιπτώσεων επαγγελματικών παθήσεων που εμφανίζονται ανά έτος στις ΗΠΑ.

• Το ετήσιο οικονομικό κόστος αυτής της κατάστασης στην ίδια χώρα ξεπερνά τα 60 δισ. δολλάρια.

• Το 17% των ασθενών που προσέρχονται σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας έχουν προβλήματα υγείας άμεσα και έμμεσα σχετιζόμενα με τις συνθή-

κες εργασίας και την έκθεση σε συγκεκριμένους επαγγελματικούς κινδύνους.

• Περισσότεροι από το 75% των εργαζομένων εκτίθενται σε έναν ή περισσότερους αναγνωρισμένα τοξικούς παράγοντες κινδύνου στην εργασία τους.

• Περισσότερες από το 10% των εισαγωγών για νοσηλεία σε παθολογικές κλινικές νοσοκομείων σχετίζεται με παθήσεις που οφείλονται στην επαγγελματική έκθεση.

Το κακό με τη δική μας πραγματικότητα είναι ότι δεν υπάρχουν καν οι προϋποθέσεις για ανάλογες εκτιμήσεις με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ανάπτυξη μιας στοιχειώδους υποδομής στο πλαίσιο των υπηρεσιών του Δημόσιου συστήματος υγείας που θα σηματοδοτούσαν και μια αξιόπιστη

και όχι απλά ονομαστική παρέμβαση της πολιτείας στα αντίστοιχα ζητήματα όπως:

(1) Αξιοποίηση του Ινστιτούτου Έρευνας Νοσημάτων Θώρακος Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας και ανάπτυξή του με βάση τα νέα δεδομένα του Ν. 2513/97.

(2) Στελέχωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος στο Νοσοκομείο της Ελευσίνας κ.λπ.

Ωστόσο καταγράφεται

μία στάση όχι απλά απαιωνική αλλά ουσιαστικά ακύρωσης αυτών των υποδομών λόγω στασιμότητας, με ευθύνη του αρμόδιου Υπουργείου Υγείας.

Επίσης ενώ οι κατεγραμμένες ανάγκες για στελέχωση των Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόσληψης των Επαγγελματικών Κινδύνων από ειδικευμένους γιατρούς εργασίας, ξεπερνούν τους 2.000, την ίδια στιγμή που όλοι καταγγέλουν υπερπληθώρα γιατρών, οι αρμόδιοι φορείς της πολιτείας (Υπ. Υγείας, Ιατρικές Σχολές κ.λπ) αρνούνται να προωθήσουν με τις απαραίτητες ενέργειές τους τους νέους γιατρούς στην απόκτηση της αντίστοιχης ειδικότητας που θα κάλυπτε άμεσες καταγεγραμμένες ανάγκες.

Ελπίζουμε πως όλα αυτά δεν στοιχειοθετούν μία πολιτική ανάθεσης και αυτής της δραστηριότητας στην "ατομική ευθύνη" κάθε μεμονωμένου εργαζόμενου που θα απευθυνθεί στις νέες φιλόδοξες πρωτοβουλίες του ιδιωτικού κεφαλαίου στον χώρο των υπηρεσιών υγείας.

Εμείς πάντως δεν θεωρούμε ότι είναι μοιραίο το ΕΣΥ να καταλήξει φορέας προνοιακού χαρακτήρα και γι' αυτό θ' αγωνιστούμε.

τηλεργασία & υγεία

Καθώς η τηλεργασία αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία δεν πρέπει πλέον να παραβλέπονται τα συναφή θέματα προστασίας της υγείας των εργαζομένων. Από άποψη επαγγελματικής υγείας, η ανεξαρτησία των τηλεργαζομένων καθιστά σήμερα επιτακτική την ενημέρωσή τους για θέματα εργονομίας και υγείας, τόσο στο πλαίσιο συμβατικών μέτρων κατάρτισης και επιμόρφωσης, όσο και μέσω των νέων δυνατοτήτων που προσφέρουν τα τηλεπικοινωνιακά πολυμέσα.

Χάρη στην πρόοδο της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, η εργασία που στο παρελθόν εκτελείτο στην επιχείρηση ή στο γραφείο μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή μπορεί πλέον, κατά κανόνα, να εκτελείται είτε στο σπίτι, είτε κοντά στον πελάτη, ή ακόμα και κατά την διάρκεια ταξιδίου με τη χρησιμοποίηση φορητού υπολογιστή.

Παράγοντες που οδηγούν στην αύξηση της τηλεργασίας είναι:

- Οι τεχνολογικές δυνατότητες που επιτρέπουν την αποκέντρωση καθηκόντων.

- Ο νέος τρόπος οργάνωσης της εργασίας λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών της εργασιακής κοινωνίας όπως η προώθηση μικρότερων συστημάτων υπολογιστών, η ανάθεση εργασιών σε εξωτερικούς συνεργάτες και η μετάβαση προς την κοινωνία της πληροφορίας και των υπηρεσιών.

- Οι προσδοκίες για βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων, για μείωση του κόστους και αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Εκτιμάται ότι μέχρι το έτος 2000 θα έχουν δημιουργηθεί στη Γερμανία περίπου 800.000 θέσεις τηλεργασίας.

- Η τηλεργασία ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εργαζομένων να προσαρμόσουν την εργασία στο δικό τους ρυθμό, να συνδυάσουν ευκολότερα τον οικογενειακό με τον εργασιακό βίο και να εξοικονομήσουν χρόνο

και χρήματα περιορίζοντας τις μεταβάσεις τους στο χώρο εργασίας.

Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα αυτά συχνά αντισταθμίζονται από τους κινδύνους που ενέχει η τηλεργασία όπως:

- Απώλεια δυνατοτήτων κοινωνικής έκφρασης και συλλογικής εκπροσώπησης.
- Τάσεις απομόνωσης.

περισσότερο από την επιχείρηση από άποψη χώρου και χρόνου εργασίας, περιορίζονται ο δυνατότητες επηρεασμού της οργάνωσης της εργασίας (εργασιακός χώρος, εργασιακό περιβάλλον και ώρες εργασίας) μέσω κανονισμών και συστάσεων. Η ευθύνη για τον εργονομικό προγραμματισμό του εξοπλισμού, το περιβάλλον, τον τόπο και

πρέπει επομένως να καταστεί σαφές στους τηλεργαζόμενους ότι είναι προς το συμφέρον τους να υποβάλλονται σε παρακολούθηση στο πλαίσιο της εργασιακής ιατρικής. Η ιατρική παρακολούθηση που αποσκοπεί κυρίως στη πρόληψη πρέπει να προσφέρεται από την έναρξη ήδη της τηλεργασίας και να συνοδεύεται, εάν είναι εφικτό, από συμβουλευτικές υπηρεσίες επί θεμάτων εργονομίας, καθώς, επίσης, να εντάσσονται στο πλαίσιο μέτρων επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι εργαζόμενοι, οι εκπρόσωποί τους και οι αρμόδιοι για θέματα υγείας και ασφάλειας οφείλουν να μεριμνήσουν ότι τηρούνται οι οδηγίες όσον αφορά στην εργασία μπροστά σε οθόνη σε περίπτωση τηλεργασίας. Ωστόσο, κατά την διάρκεια της καθημερινής εργασίας, οι τηλεργαζόμενοι είναι αυτόνομοι και εναπόκειται στους ίδιους να εφαρμόσουν προστατευτικά μέτρα, πράγμα που εξαρτάται από την υπευθυνότητα με την οποία αντιμετωπίζουν τα θέματα της υγείας τους.

Η εμπειρία από χώρες όπου η τηλεργασία είναι διαδεδομένη καταδεικνύουν ότι η τηλεργασία πρέπει να εντάσσεται στα προγράμματα εργασιακής ιατρικής των επιχειρήσεων και να εφαρμόζονται τα αντίστοιχα προληπτικά μέτρα. Η αυξημένη αυτονομία επιβάλλει την ύπαρξη γνώσεων για θέματα εργονομίας και υγείας, που έχουν τέτοια σημασία για τον τηλεργαζόμενο όσο η εμπειρία και η τεχνογνωσία για μια επιχείρηση ή ένα γραφείο.

Μια από τις προκλήσεις για την εργασιακή ιατρική θα είναι η μετάδοση των γνώσεων αυτών και η ιατρική παρακολούθηση των τηλεργαζομένων, με την χρησιμοποίηση κάθε δυνατότητας που προσφέρουν τα σύχρονα πολυμέσα των τηλεπικοινωνιών.

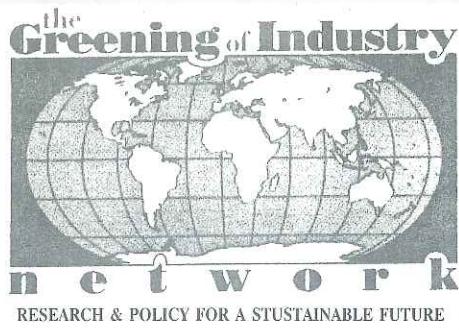
- Κίνδυνος πόλωσης του εργατικού δυναμικού.

- Επιπτώσεις στον οικογενειακό βίο αν υπάρχει σύγχυση μεταξύ οικογένειας και εργασίας και

- Παραμέληση των θεμάτων υγείας και ασφάλειας κατά την εργασία.

Ακριβώς τα θέματα υγείας και ασφάλειας είναι εκείνα που δεν έχουν προσεχθεί όσο θα έπρεπε κατά τις συζητήσεις για την τηλεργασία.

Σε περίπτωση που η τηλεργασία εκτελείται από μισθωτό, ισχύουν, κατά κανόνα χωρίς περιορισμούς, τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας και οι κανονισμοί προληπτικής απυχημάτων των υπηρεσιών επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας. Ωστόσο, κατά την τηλεργασία από το σπίτι μπορούν να προκύψουν κίνδυνοι. Καθώς οι τηλεργαζόμενοι ανεξαρτητοποιούνται ολοένα και

Το δίκτυο για το "πρασίνισμα" της βιομηχανίας διοργανώνει το όγδοο διεθνές του συνέδριο στο Πανεπιστήμιο της Β. Καρολίνας (ΗΠΑ) στις 14-15 Νοεμβρίου του 1999 με

ΘΕΜΑ

"Η Βιώσιμη Ανάπτυξη. Η διάδοση των πληροφοριών και οι τρόποι δράσης". Προθεσμία για την υποβολή προτάσεων για εισηγήσεις, παρουσιάσεις και συμμετοχές σε workshops ορίστηκε η 1η Φεβρουαρίου 1999.

Πληροφορίες: Ellis Brand, Theo de Bruijn, Johan Schot, Center for clean Technology and Environmental Policy CSTM. University of Twente. P.O. Box 217, 7500 AE Enschede, The Netherlands Τηλ.: 31 53 489 3203 Fax: 3153 489 4850 e-mail: greening@cstm.utwente.nl

9ο διεθνές συνέδριο για τις συνδυασμένες επιδράσεις των περιβαλλοντικών παραγόντων:

ICCEF 2000

Το συνέδριο θα λάβει χώρα στην Φινλανδία από 26-29 Αυγούστου 2000 και τελεί υπό την αιγίδα της ISCES (International Society of Complex Environmental Studies) και εθνικών αλλά και διεθνών ερευνητικών ινστιτούτων και πανεπιστημίων.

Πληροφορίες: Dr. Olavi Manninen, Labour Protection Department, P.O. Box 272 FIN-33101 Tampere, Finland, e-mail: olavi.manninen@tsp.stm.vn.gi

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Μεθοδολογικός οδηγός για την εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου

Η παρούσα έκδοση του "Μεθοδολογικού Οδηγού Εκτίμησης του Επαγγελματικού Κινδύνου" αναδεικνύει μια μεθοδολογία προσέγγισης και διερεύνησης του εργασιακού περιβάλλοντος, που βασίζεται κυρίως στην λογική της συμμετοχικής διαδικασίας, με στόχο την ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου του εργασιακού περιβάλλοντος.

Η έκδοση αυτή αποτελεί την πρόταση του Ε.Λ.Ι.Ν.Υ.Α.Ε. για την "Γραπτή εκτίμηση του Επαγγελματικού Κινδύνου" σύμφωνα με το Π.Δ. 17/96 άρθρο 8, απευθύνεται σε όλους τους εμπλεκομένους στα θέματα Υγείας και Ασφάλειας και πιστεύουμε ότι αποτελεί μια σοβαρή συμβολή για την προαγωγή της Υγείας και Ασφάλειας στους εργασιακούς χώρους.

ΕΛΙΝΥΑΕ: Λιοσίων 143 και Θειρού 6

104 45 - Αθήνα

Τηλ.: 82 00 100

Fax.: 82 00 222

Email: info@elinyae.gr
Internet: <http://www.elinyae.gr>

Ιδιοκτήτης: ΕΚΑ Εκδότης: Γρηγόρης Φελώνης Πρόεδρος ΕΚΑ • Την "ΔΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος Χριστίνα Θεοχάρη Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας Χρήστος Χατζής

Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση: ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48B 104 33 ΑΘΗΝΑ • Τηλ: 88 36 917, 88 41 818, • FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου,
με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.